

Майбутній авіаконструктор народився 4 березня 1919 року в місті Муромі Володимирської області. Батько - Беляков Аполос Андрійович (1892-1970), бухгалтер. Мати - Белякова Ганна Миколаївна (1895-1924), селянка. Дружина - Шверник Людмила Миколаївна (1916 -2008), інженер - конструктор телевізійної техніки.

Відзначався дуже хорошим здоров'ям і довголіттям. Уявіть собі - якимось влітку, ледь спала денна спека, підлеглі умовили Белякова покататись на катері по Волзі, відпочити на природі. Деякі учасники пікніка в силу певної жвавості характерів безуспішно намагалися встати на водні лижі, не встояв від спокуси і Беляков. І це йому вдалося з першого разу! а йому на той час було 70 років! На той час він був уже академіком, двічі Героєм, лауреатом, депутатом Верховної Ради країни. І очолював Московський машинобудівний завод "Зеніт", де вироблялись літак МіГ.

Того ж літа сталося ще одна подія, гідна Книги рекордів Гіннеса. З аеродрому поблизу польського міста Колобжег, де базувався радянський авіапункт, злетів винищувач МіГ-23. Побачивши несправність, пілот, дотримуючись інструкції, катапультивався, а безпілотний "МіГ" насправді не впав, а став потихеньку набирати висоту (літак виявився справним, спрацювало лише табло, видавши помилковий сигнал) . На ешелоні 12300 метрів винищувач йшов над Німеччиною, Голландією, Бельгією. Перехопити на такій висоті його ніхто не міг. "Рекордний" політ завершився в околицях бельгійського містечка Кортрейк за цілком простої причини - скінчилося паливо. Це була мабуть найкраща реклама літаку, що вартувала його втраті.

У формуванні марки "МіГ" - однієї з найвідоміших торгових марок світу - Ростислав Беляков прийняв безпосередню участь, починаючи з того моменту, коли його прямо зі студентської лави Московського авіаційного інституту (МАІ) напередодні початку Другої Світової війни направили в Дослідно -конструкторське бюро при авіазаводі № 1. Начальником бюро, нещодавно призначеним, був військовий авіаінженер Артем Мікоян.

Тут Беляков відправцював більш, ніж 60 років і пройшов всі щаблі службової драбини, не пропускаючи жодної сходинки, від посади рядового до генерального конструктора і почесного генерального конструктора.

Дитинство і юність майбутнього академіка виявились дуже непростими. Мама захворіла

Написав Тарас

Четвер, 04 березня 2021, 12:16 -

туберкульозом - у зруйнованій громадянською війною Росії лікувати його ще не вміли. Батько знову одружився, перевіз сім'ю із Володимирської губернії в Москву і незабаром потрапив до таборів в далекому краї. Дітей виховувала бабуся - Єлизавета Василівна Белякова. Жили вони на Усачовці, там був споруджений один з перших в Москві комплексів житлових будинків для робітників. Там Беляков закінчив відмінно школу, і звідти відправився в Московський авіаційний інститут.

Тоді на першості країни 1938 року зайняв друге місце по слалому, рік по тому став чемпіоном Москви з лижного двоборства, а в сороковому - чемпіоном Радянського Союзу зі швидкісного спуску. Мало того, під час навчання в МАІ Беляков ще і літав на "кукурузнику" ПО-2, і стрибав з парашутом.

Взимку 1944 року А.І. Мікоян викликав інженера-конструктора Белякова з бригади шасі та повідомив, що прийшов лист з Всесоюзного комітету з фізкультури і спорту з проханням відпустити майстра спорту СРСР Белякова в Бакуріані на змагання. Сам інженер вважав поїздки недоречною - адже йшла війна. На що Артем Іванович зауважив: "У нас сотні конструкторів, а чемпіон країни - один". Беляков відправився в Бакуріані і привіз звідти ще один титул чемпіона країни.

Крім гірських лиж Беляков всерйоз захоплювався тенісом. У роки небаченого повоєнного злету світової реактивної авіації Белякову довелося назавжди забути про масштабні змагання, робота в конструкторському бюро вимагала повної віддачі, однак спортивний кураж його не залишав ніколи.

Одним з основних принципів, закладених Р.А.Белякова в роботу КБ, стала ретельна технологічна обробка літака. Ростислав Аполосовіч вважав, що в винищувачі все повинно бути збалансовано - маневреність, швидкість, дальність, ударна міць. І такого балансу домагався в серійної техніці.

Початок інженерної кар'єри Белякова практично збіглася з 22 червнем 1941 року. Вже 24 червня Ростислав Аполосовіч разом зі своїми друзями по спорту опинився на призовному пункті біля стадіону "Динамо". Мандатна комісія його не «пропустила»: виявилось, що є розпорядження щодо молоді з авіаційною освітою - на фронт не брати. А 26 червня Белякова, до того моменту дипломника-практиканта, офіційно оформили інженером-конструктором бригади озброєння.

У жовтні сорок першого року почалася евакуація - завод № 1 і новий Дослідно-конструкторський відділ вирушили в Куйбишев. Там, на берегах Волги, Беляков зустрів свою "половину" - познайомився з Людмилою Шверник, випускницею академії зв'язку імені В.Н. Подбельського. Незабаром після 1945 вони одружилися.

Конструктор Р.А. Беляков зі своїм ОКБ пройшов через багато випробувань. З 8 грудня 1939 року - дня свого заснування ОКБ "МИГ" розробило 250 проектів бойової авіаційної техніки. Половину цих розробок втілили в життя, а 63 проекту дійшли до серійного виробництва.

Ростислав Аполосовіч із задоволенням відзначає, що в серійне виробництво пішли усі літаки, від початку і призначалися для масового випуску. Академіку не подобається питання про його улюблених конструкціях, як правило, улюбленої машиною стає та, якої людина займається в даний момент.

У 1962 році генеральний конструктор Мікоян призначив Белякова своїм першим заступником. Артем Іванович, за відгуками його колег, володів дивовижною здатністю бачити перспективу, йому подобалися люди з творчою фантазією, він закликав до розумного ризику при вирішенні, здавалося б, нерозв'язних проблем, вмів переконувати і вимагати, вірив в можливість і сили людей, знав їх потреби і інтереси. Все це разом узятє і визначало моральний клімат колективу, формувало його творчий настрій.

Своєрідним підсумком цієї фантастичною за напругою десятирічки стала для Белякова перша золота медаль "Серп і Молот" Героя Соціалістичної Праці. На жаль, не обійшли стороною і важкі втрати: розбилися заводські льотчики-випробувачі Ігор Кравцов і Михайло Комаров. А в кінці 1970 року на операційному столі помер Артем Іванович Мікоян.

Рада Міністрів СРСР 5 березня 1971 року прийняв постанову № 147, яким призначив "т.Белякова Р.А. генеральним конструктором Московського машинобудівного заводу "Зеніт".

Написав Тарас

Четвер, 04 березня 2021, 12:16 -

З ним, вірніше його випробуванням, була пов'язана така історія. 6 жовтня 1977 року Р.А. Беляков, депутат Верховної Ради СРСР (він був депутатом трьох скликань), засідав в Кремлі. Тим часом на аеродромі "Раменське" в підмосковному Жуковському його підлеглі готували до підйому виріб "9-12" або, кажучи більш доступною мовою, майбутній МіГ-29. У перерві засідання конструктор кинувся до телефону, мобільників тоді ще не було і в помині, тому у телефону зібралася неабияка чергу. "Дайте подзвонити! - благав Беляков. - У мене новий літак повинен піднятися!"

Міговці, які працювали з конструктором, відзначають унікальну пам'ять і вражаючу працездатність Белякова. Він приходив на роботу рано вранці і йшов затемна. Він не був жорстким, авторитарним керівником, але хотів, щоб його команда ставилася до своєї справи так само фанатично, як і він сам. Напевно, тому закладений їм в МіГ-29 в далекі радянські часи потужний науково-технічний заділ дозволяє цій машині і сьогодні на рівних конкурувати із закордонною авіатехнікою.

Одного разу академік Беляков заявив: якщо йому заборонять робити бойові літаки, він обов'язково знайде спосіб ця заборона обійти. Тільки ось нарікає, що лікарі не дозволяють йому вставати на улюблені ліжі.

28 лютого 2014 року Беляков Аполос Андрійович помер, не доживши декілька днів до свого 95-річчя, переживши свою дружину і сина